

(वीर सहिदहरूको संस्मरणमा कीर्तिपुर, काठमाडौँबाट प्रकाशित)

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

जि.प्र.का.दर्ता नं ५८/२०६३

राष्ट्रिय विद्युत समस्याको निराकरणका लागि सरकारी कार्यालयहरूले विद्युत खपतको लागि मितव्ययिता गर्ने कदमहरू चालु राखी सर्वसाधारणहरूलाई सुसूचित गराऔं ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

वर्ष १३, अंक ४७, पृष्ठ-६, ने.सं. ११३७ शिल्ला गा. पञ्चमी, वि. सं. २०७३ फागुन २० गते शुक्रबार MAR. 2017 मूल्य रु. ५।-

जनसेवा नमूना विद्यालय बनाउनेबारे छलफल

पाँगा । जनसेवा माध्यमिक विद्यालय काठमाडौँको नमूना विद्यालयको रूपमा छनौट भएपछि अब भौतिक निर्माण कस्तो र कहाँ बनाउनेबारे सार्वजनिक छलफल सुरु गरेको छ ।

जनसेवामा अब ६ करोड लागतमा शैक्षिक भवन, छात्र र छात्राको लागि अलग अलग छात्रावास, क्यान्टिन, शौचालय गरी ५ वटा भवन बनाउने प्रस्तावको रूपमा तयार भएको नक्साबारे छलफल शनिबार सुरु भएको हो ।

५ वटै भवन फुटबल ग्राउण्डमा बनाउने कि भन्ने प्रस्ताव आएपछि खुला ठाउँको अभाव हुने चिन्ता बढेको छ ।

छलफल कार्यक्रममा जनसेवा माविका प्राचार्य नन्दकुमारी महर्जनले नमूना

विद्यालयको निर्माणमा गर्नुपर्ने पूर्वाधार र निर्माणपछिको अवस्थाबारे अवगत गराउनु भयो ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष माधवलाल महर्जनले नमूना विद्यालयको रूपमा

छनौट भएपछि सबैको सहयोगबाट कार्यान्वयन गर्नतिर लाग्नुपर्ने बताउनुभयो ।

ई. मदनकुमार डंगोलले प्राविधिकले डिजाइन गरेर पठाएको प्रस्तावित नक्साबारे प्रष्ट पार्नुभएको थियो ।

विद्यालयका सल्लाहकार प्रा.डा. रामकृष्ण महर्जनले नमूना विद्यालय निर्माणमा खेलमैदानलाई कम क्षति हुने गरी बनाउँदा राम्रो हुने बताउनुभयो ।

छलफल कार्यक्रममा पूर्व अध्यक्ष बद्रीलाल महर्जन, पूर्व राज्यमन्त्री दिलीप महर्जन, शिक्षक-अभिभावक संघका अध्यक्ष चन्द्र बानियाँ, ई. दुर्कमान महर्जन, सरवकुमार महर्जन, नारायण महर्जन, विष्णु महर्जन, ई. पद्मलाल महर्जनलगायतले नमूना विद्यालय बनाउन छनौट भएकोमा खुसी व्यक्त गर्दै भवन निर्माण गर्दा खेल मैदानलाई न्यून क्षति नत्र छुँदै नछुने गरी विकल्पको रूपमा जनसेवा परिसरको तल्लो भागमा निर्माण गर्न सुझाव दिएका थिए ।

कीर्तिपुर ल्हँ देग (ढुङ्गाको मन्दिर) मा प्राणप्रतिष्ठा

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर नपा वडा नं. ४ स्थित ल्हँ देग टोलमा रहेको ऐतिहासिक ल्हँ देग पुनः जिर्णोद्धारपछि १९ गते बिहीबार देवताको प्राणप्रतिष्ठा बौद्धिक विधि अनुसार सुरु भयो ।

शाक्यसिद्ध बुद्ध, प्रजापारमिता र पद्मपाणी लोकेश्वर थापना गरेको ल्हँ देगमा आज २० गते पनि पूजा पाठ हुनेछ । यो ल्हँ देग मन्दिर

वैशाख १२ गते भएको भूकम्पबाट क्षति भएको थियो । क्षति मन्दिर जिर्णोद्धारको लागि ल्हँ देग संरक्षण ग्वाहाली पुचः कीर्तिपुरले नेपाल सरकार पुरातत्व विभागको सहयोगमा पुनः जिर्णोद्धार भएको हो ।

जिर्णोद्धारको क्रममा २०७३ असार १० गते क्षमा पूजा गरेको थियो । सो मन्दिर ५ महिनापछि २०७३ मंसिर १९ गते सम्पन्न भएको थियो ।

महिलाहरुद्वारा समाजवादी आन्दोलनमा जोड

काठमाडौँ । १०७ औँ अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवसको अवसरमा नेपाल क्रान्तिकारी महिला संघको कीर्तिपुर नगर समितिको आयोजनामा शनिबार कीर्तिपुरमा महिला भेला भयो ।

भेलामा संघका केन्द्रीय अध्यक्ष अनुराधा थापामगरले महिलाको हक अधिकार प्राप्त गर्न महिला आफैँ सचेत र संगठित भई समाजवादी आन्दोलन अघि बढाउनुपर्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो ।

अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवसबारे प्रष्ट पार्दै उहाँले श्रमिक महिला या पुरुषको हक-अधिकार समाजवादी राज्य व्यवस्थामा मात्र सुनिश्चित हुने चर्चा गर्नुभयो ।

समाजवादी क्युवा, प्रजग कोरिया र चीनका महिलाहरुको अधिकार सुनिश्चित भएको उहाँले बताउनुभयो ।

नेमकिपाले भारतले

लगाएको नाकाबन्दीको विरोधमा भारतीय राजदूतावास र संसदमा समेत आवाज उठाएको जानकारी दिँदै अध्यक्ष थापामगरले राष्ट्रिय सार्वभौमिकताको सवालमा अन्य

दलहरुले संघर्ष नगर्नु आत्मसमर्पण हो भन्नुभयो ।

अहिले देशमा संविधान संशोधन विधेयक विरोधका बीच छलफलमा आएको छ । यो संविधान संशोधनले देशलाई बिखण्डन गर्ने भारतको योजनाबद्ध कार्य भएकोले नेमकिपाले सडक र संसदमा विरोध गरिरहेको छ, उहाँले भन्नुभयो ।

नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य एवं काठमाडौँ जिल्ला अध्यक्ष नारायण महर्जनले श्रमिक महिला दिवसको अवसरमा महिलाहरु सचेत र संगठित हुन हरेक विषयमा जानकारी हुनुपर्ने बताउनुभयो ।

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

कीर्तिपुरमा उद्घोषण कला तालिम चालू

कीर्तिपुर । नेपालभाषा क्लव कीर्तिपुरको आयोजनामा उद्घोषण तालिम कीर्तिपुर माविमा १४ गतेबाट सुरु भयो ।

'व्यक्तित्व विकासका लागि उद्घोषण तालिम' भन्ने उद्देश्यले संचालित तालिमका उद्घाटन कीर्तिपुर नगरपालिकाका वरिष्ठ लेखा अधिकृत सानुबाबु परियारले पानसमा बत्ती बाली गर्नुभयो ।

रिदेन महर्जनको

सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा सचिव रुपा महर्जन, तालिम संयोजक राजेन्द्र महर्जनलगायतले बोल्नुभएको थियो ।

उद्घोषण तालिम नेवाः पत्रकार दवुका सचिव के के मानन्धरको मुख्य प्रशिक्षकलगायत अन्य पत्रकारहरुले प्रशिक्षण दिनेछ ।

२० जना प्रशिक्षार्थीहरुलाई कीर्तिपुर माविको हलमा ७ दिनसम्म साँझ ४-६ बजे प्रशिक्षण संचालन भैरहेको छ ।

नवौँ सहिद स्मृति कप खुल्ला ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता- २०७३

सहभागी होऔं ! सहभागी होऔं !!

कार्यक्रम :

खेल शुरु मिति : २०७३ चैत्र १५ गते शनिबारदेखि
स्थान: जनसेवा व्याडमिन्टन कोर्ट, पाँगा, कीर्तिपुर

सम्पर्क :

जहुँहिटी युवा क्लव भवन, पाँगा मो. ९८४१४३६०२२, ४३३०८२८

इमेन्ट्स:

खुल्ला मेन्स डबल: रु.२०००/-

कीर्तिपुर नगर स्तरीय विद्यालय छात्र/छात्रा सिङ्गल: रु.५००/-

आयोजक : युवा खेलकुद समूह, कीर्तिपुर

अन्तिम नाम दर्ता : २०७३ चैत्र १५ गतेसम्म

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत्र २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघहिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघराजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिरराजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत्र

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १३, अंक ४७, २०७३ फागुन २० गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेस्कटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लव - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

संविधान संशोधन स्थगन होइन फिर्ता नै उचित

बैशाख ३१ गते स्थानीय निर्वाचनको घोषणा भइसकेपछि र फागुन १८ गतेबाट निर्वाचन आचार संहिता लागू भैसकेको अवस्थामा दीर्घकालीन असर पार्ने कुनै पनि कार्य गर्नु हुँदैन।

व्यवस्थापिका संसदमा धेरै विचाराधिन विधेयकहरू बाँकी छन्। निर्वाचन सम्बन्धी कानून अझै पुरा भएको छैन।

संविधान संशोधन विधेयक संसदमा छलफलको क्रममा छन्। दलहरूले संविधान संशोधनमाथि संशोधन प्रस्ताव पेश गरेका छन्। संविधान संशोधन विधेयक संसदमा पारित नहुने भएपछि १९ गते बोलाएको बैठक २७ गते सम्म पर सारेका छन्।

प्रम प्रचण्डले निर्वाचनको मुखमा र संशोधन प्रस्ताव पारित नहुने देखेपछि स्थानीय निर्वाचनपछि मात्र संसदमा छलफल गर्ने तयारी गरेको मधेसी मोर्चासँग बसेको बैठकमा सुनाइसकेका छन्।

प्रम प्रचण्डलाई देशको प्रचण्ड माया छ भने देशलाई बिखण्डनबाट बचाउने प्रचण्ड मन छ भने संविधान संशोधन विधेयक हाललाई स्थगन मात्र होइन फिर्ता नै गर्नु बुद्धिमानी र राम्रो हुनेछ।

नेमकिपाले संशोधन प्रस्तावको पहिलो बुँदा नै संविधान संशोधन विधेयक फिर्ता गर्नुपर्ने संशोधन पेश गरेको छ।

नेमकिपा लगायत ९ राजनैतिक दलले संविधान संशोधन विधेयक फिर्ता गर्नुपर्ने माग सहित सडक र संसदमा आवाज उठाउँदै आइरहेको थियो। तर एमालेले फागुन १२ गते बसेको संसदको बैठकमा मौन बसिदिएपछि सरकारले संविधान संशोधन विधेयक छलफलमा प्रस्तुत गरेको थियो। एमालेको यो द्वैध चरित्रले संविधान संशोधन पारित गराएमा त्यसबाट पर्ने जाने देशको स्थितिको जिम्मेवारी स्वयं एमालेले नै लिनुपर्नेछ।

विकासका नाममा आएको वैदेशिक सहायता कहाँ गइरहेको छ ?

- गोपीनाथ मैनाली

विकासशील मुलुकहरू के कारणले वैदेशिक सहायता लिन्छन् र कुन तत्वले तिनीहरूलाई सहायता लिनका लागि उत्प्रेरित गर्दछ भन्ने विषयमा त्यति अध्ययन भएको छैन। यस्ता मुलुकमा सहायताका सबै पक्षलाई विश्लेषण गरेर सोचिदैन, सहायता लिन नै प्राथमिकता दिइन्छ। कतिपय अवस्थामा सहायता आवश्यकताभन्दा पनि चाहना र बाध्यताको उपज बन्ने गर्दछ।

सैद्धान्तिक रूपमा भन्दा कुनै पनि मुलुकले अन्तर्राष्ट्रिय सहायता स्वीकार्नुका पछाडि आर्थिक, राजनीतिक र नैतिक कारणहरू रहने गर्दछन्। आन्तरिक साधनको अभाव पूरा गरी विकास आधारशीला निर्माण गर्नु लगानीको वातावरण बनाउनु, वैदेशिक विनिमयको अभावलाई पूरा गर्नु, प्रविधि ग्रहण गर्नु, संस्थागत क्षमता विकास गर्नुजस्ता आर्थिक कारण नै सहायता र विकास साभेदारीलाई निर्दिष्ट गर्ने पक्ष हुन्। त्यस्तै राजनीतिक तथा सामरिक सम्बन्ध, शक्ति सन्तुलन र आपसी सम्बन्ध प्रवर्द्धन गर्नु यसपछिका राजनीतिक कारण हुन्।

तेस्रो कुरा, गरीब मुलुकको विपन्नता, अभाव र प्रगति शून्यतालाई हटाउन विकसित मुलुकहरू नैतिक रूपमा जिम्मेवार छन्। राष्ट्रसंघीय मञ्च तथा अन्य क्षेत्रीय र बहुपक्षीय मञ्चमा विकसित मुलुकहरूले कम विकसित मुलुकहरूको समस्याप्रति संवेदनशीलता जनाउँदै आएका छन्।

कमजोरलाई सहयोग गर्नु सबलको नैतिक दायित्व पनि हो भने एक ठाउँको विपन्नता र गरीबीले गोलाईको अर्को कुनालाई प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष प्रभाव पारिरहेको हुन्छ। त्यसैले मानवीय आधारमा एक मुलुकले अर्को मुलुकलाई सहयोग गर्नु नैतिक दायित्व पनि हो। जस्तो कि सन् २००१ मा सहस्राब्दी विकास लक्ष्य पूरा गर्न विपन्न मुलुकहरूको कार्ययोजनालाई विकसित मुलुकहरूले सहयोग गर्ने सामूहिक प्रतिबद्धता नै जनाएका थिए। अहिले दिगो विकासको लक्ष्यले विकास सहायताका लागि दीर्घकालीन मार्गचित्र दिएको छ। सैद्धान्तिक रूपमा भन्दा यी तीनबाहेकका वैदेशिक सहायता परिचालनका अन्य कारण रहँदैनन्।

नेपालमा परिचालित सहायता वा विकास साभेदारी पनि उल्लेखित तीन कारणभन्दा पर छैन। असीमित जनचाहना, साधनस्रोतको न्यूनता, कमजोर संस्थागत क्षमताका कारण नेपालमा विकास साभेदारीको आर्थिक भूमिका रहँदै आएको छ भने विश्वव्यापीकरण र अन्तर्राष्ट्रिय आबद्धताका कारण क्षेत्रीय संगठन एवं मञ्चहरू सामूहिक समस्याको साझा समाधान दिन खोज्ने थलो

बनेका छन्।

बाह्य विकास साभेदारीहरू साधन अभाव पूरा गर्न, शासकीय मामिलालाई सम्बोधन गर्न, राष्ट्रिय क्षमताको विकास गर्न महत्वपूर्ण भूमिका खेली विकास चुनौतीलाई सम्बोधन गरिरहेका छन्। उनीहरूले नेपाल सहायता रणनीति पनि बनाउँदै आएका छन्, जसले सहायतालाई पारदर्शी पार्न र नेपालको प्राथमिकतामा केन्द्रित गर्न सघाएको छ।

विकास व्यवस्थापनका सन्दर्भमा नेपालमा बाह्य विकास साभेदारीहरूले खेले भूमिका भनेको (क) विकासका निम्ति थप वित्तीय साधन तथा प्रविधि उपलब्ध गराउनु, (ख) प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा साधन प्रवाहित गरी आर्थिक वृद्धि उच्च पार्न सहायता पुर्‍याउनु, (ग) वैदेशिक निजी लगानी आकर्षण गर्नको लागि अनुकूल वातावरण सिर्जना गर्न सहयोग गर्नु, (घ) उपलब्ध साधनको प्रभावकारी उपयोग क्षमता वृद्धि गराउनु, (ङ) समष्टिगत आर्थिक नीति निर्माणमा सहयोग पुर्‍याउनु, (च) संरचनागत सुधारको लागि मार्गनिर्देशन गर्नु र (छ) विकास व्यवस्थापनका नवीन मूल्य प्रणालीसँग अनुकूलन हुन सघाउनु हो। उनीहरूले तर्जुमा गरेको सहायता रणनीति र विभिन्न समयमा गरेका सहायता प्रतिबद्धताले पनि यिनै कुरालाई उल्लेख गरेको छ।

उल्लिखित आधारमा आर्थिक तथा मानवीय विकासका चुनौती सम्बोधन गर्न वित्त नीति, क्षेत्रगत विकास नीति तथा प्रत्यक्ष सहयोग परिचालन गर्दै आएका छन्। सरकार वा गैरसरकारी क्षेत्रका निकाय नपुगेको स्थानमा सेवा प्रवाहमा पनि सहयोग पुर्‍याइरहेका छन्।

बाह्य विकास साभेदारीहरू राष्ट्रिय तहमा गैरसरकारी संस्था र स्थानीय तहमा नागरिक समाजसँग पनि सहकार्य गरिरहेका छन्। द्वन्द्वका समयमा नागरिक सेवा प्रवाह र द्वन्द्वोत्तर समयमा विकास, पुनर्निर्माण र पुनःस्थापनामा साभेदारी गरिरहेका छन्। जलवायु परिवर्तन, आर्थिक संकट, बेरोजगारी, गरीबी उन्मूलन, संगठित अपराध र आतङ्कवाद नियन्त्रणजस्ता पक्षमा सहकार्य गरिरहेका छन्।

सहायता लिइरहेका कतिपय मुलुकको अनुभवबाट हेर्दा वैदेशिक सहायता र विकास साभेदारी भनिएजस्तो उद्देश्यकेन्द्रित भने छैन। त्यतिमात्र होइन, उनीहरू आफूले गरेको प्रतिबद्धतालाई पालन गर्न पनि लजाइरहेका छन्। सहायता परिचालन गरिरहँदा सहायताग्राही मुलुकको संस्थागत क्षमता विकास पनि भएको छैन, सरकारी

संरचनाको आन्तरिक क्षमता विकासभन्दा पनि परामर्श संस्कृति विकास भएको छ।

सहायताग्राही मुलुकहरूको विकासको अवस्था हेर्ने हो भने सहायताबाट केही मुलुकले विकासका आधारशीला बनाउन सक्षम भए पनि यसले दीर्घकालीन आर्थिक वृद्धि र विकासमा खासै योगदान गर्न सकेको देखिँदैन। अफ्रिकी मुलुकहरूको उदाहरण लिने हो भने पनि विकास सहायताको उपयोग भ्रष्ट पदाधिकारीको हातबाट हुन्छ, जसबाट राष्ट्रिय प्राथमिकतालाई सम्बोधन गर्न र राष्ट्रिय प्रणालीलाई उपयोग गर्नभन्दा स-साना स्वार्थ र लुकेको कार्यसूचीमा साधन प्रवाह हुने गरेको छ।

त्यस्तै अनुदान तथा कम ब्याजमा लिइने ऋणले बजारको ब्याज तथा वैदेशिक विनिमय दरलाई प्रत्यक्ष असर पार्ने गर्दछ। सहायता परिचालनमा स्वीकार गरिने शर्तहरूले अर्थतन्त्रको दीर्घकालीन हितलाई सम्बोधन गरेको पनि पाइएको छैन। त्यस्तै सहायतालाई दाताहरूले विपन्न मुलुकको लागि सहयोगभन्दा पनि स्वेच्छामा दिने गरेका छन्, सहायतामार्फत आउने प्रविधि, वस्तु तथा परामर्श कमसल र विपन्न मुलुकले ग्रहण गर्न नसक्ने खालको हुने गरेको छ। यसले सहायताग्राहीको क्षमता बढाउनभन्दा परनिर्भर बनाउन योगदान पुर्‍याएको छ।

नेपालको योजनाबद्ध विकासको सुरुदेखि नै विकास साभेदारीको महत्वपूर्ण योगदान रहँदै आएको छ। तिर्न बाँकी वैदेशिक ऋणमात्रको कुरा उल्लेख गर्दा पनि प्रतिव्यक्ति बीस हजार जति पुगेको छ। केही विकास आधारशीलाहरू जस्तो रणनीतिक सडक, पुल, अष्टिकल फाइबर, सिंचाइजस्ता क्षेत्रमा सीमित उपलब्धि हासिल नभएको होइन।

सामाजिक द्वन्द्वका समयमा विकास निर्माण तथा सेवा प्रवाहमार्फत राज्यको उपस्थिति कायम राख्न र द्वन्द्वोत्तर व्यवस्थापनमा पनि अन्तर्राष्ट्रिय निकाय र क्षेत्रीय संगठनहरूले उल्लेख्य सहयोग गरेका कुरा भुल्न सकिँदैन। वार्षिक विकास कार्यक्रममा २५ प्रतिशत जति बजेट प्रणालीमार्फत साधन प्रवाह हुने गरेको छ भने त्यत्तिकै बजेट बाहिर (अफबजेट) बाट पनि सहयोग परिचालित छ। शासकीय सुधार तथा क्षमता विकासका लागि विभिन्न प्रकारले सहयोग गरिरहेका छन्। यस अर्थमा विकास साभेदारीहरू नेपालको विकासका महत्वपूर्ण साभेदारी हुन्।

तर विकास साभेदारीहरूले गरेको सहयोगबाट

पूर्वाधार क्षेत्रमा बाहेक अन्य क्षेत्रमा नेपालको आर्थिक विकास र समृद्धिमा धेरै सकारात्मक संकेत देखिएको छैन। सबैभन्दा बढी सहयोग प्रवाह हुने क्षेत्र शिक्षा हो। शिक्षामा हाम्रो उपलब्धि जो कसैले सहज रूपमा मूल्याङ्कन गर्नसक्छ। धेरै महत्वको साथ नयाँ शिक्षाको लागि लिइएको सहयोग उपलब्धविहीन मात्र भएन, शैक्षिक क्षेत्र नै तहसनहस बनाउने कारक बन्यो। त्यस्तै २०३० को दशकमा स्थानीय तहमा एकीकृत विकास गर्ने उद्देश्यबाट सञ्चालित ग्रामीण विकास परियोजनाहरूले पनि स्थानीय विकासको दिगो आधार बनाउन सकेको छैन। सीमित भवनहरूबाहेक कुनै पनि आयोजनाको अवशेष भेट्न सकिँदैन।

तीसको दशकमा लिइएका कलकारखाना र टुलीबस सेवा पनि नामेट भइसकेको छ। चालीसको दशकका साना जलविद्युत् धेरैजसो सञ्चालनमा छैनन्। सहायतामार्फत सञ्चालित ठूला आयोजना उपलब्धिको दृष्टिमा मात्र पछि छैनन्, समयमा सम्पन्न हुन र आर्थिक व्यवस्थापनमा समेत कमजोर छन्। नब्बेको दशकबाट गैरसरकारी संस्थामार्फत प्रवाहित सहायताले जनस्तरमा काम गर्नभन्दा पनि भोक जगाउनमात्र सफल भएको छ।

त्यतिमात्र नेपालको विकास प्रयासमा संलग्न विकास साभेदारीहरू राष्ट्रिय प्राथमिकतामा प्रतिबद्ध हुन र राष्ट्रिय प्रणालीमार्फत परिचालित हुन, प्रतिबद्धताअनुरूप सहायता परिचालन गर्न र परिचालित सहायताको जवाफदेहिता निर्वाहमा भने पर्याप्त ध्यान दिइरहेका छैनन्। सबैजसो साभेदारीहरूले नेपाल सहायता रणनीति तर्जुमा गरे पनि त्यसको वास्तविक कार्यान्वयन भने गरेका छैनन्। सहायता प्रवाहको लागत बढ्दो छ तर प्रभावकारिता बढ्न सकेको छैन। नरम राज्य प्रणालीको फाइदा साभेदारीहरूले पनि लिएका हुन् कि भन्ने स्थिति देखिएको छ।

अब विस्तारै सहायता प्रवाह जलवायु वित्ततर्फ केन्द्रित हुँदैछ, यसको उपयोगमा भनै विकृति आउने सम्भावना प्रारम्भिक दिनमा नै देखिएको छ। यस परिवेशमा सहायता प्रवाह नेपालको दिगो आर्थिक विकासमा उत्प्रेरक भूमिका निर्वाह गर्नका लागि विद्यमान सहायता परिचालन विधि र कार्यक्रम सञ्चालन मोडालिटीमा पुनरावलोकन गर्नु आवश्यक छ। नेपाल सरकारले जारी गरेको सहायता नीतिअनुरूप यी कमीकमजोरीलाई सम्बोधनका लागि छानिएको क्षेत्रमा मात्र सहायता परिचालन गरी प्रभावकारी नतिजा अनुगमन गर्ने परिपाटी बसाल्नु आवश्यक छ।

नेपाललाई मरुभूमि र बिहार हराभरा बनाउने भारतको नदीजोड परियोजना

साध्यबहादुर भण्डारी

भारतको लागि पानीजस्तै महत्त्वपूर्ण वस्तु हो नेपालको गिटी, बालुवा, ढुङ्गा र माटो। जुन नेपालको चुरे भूभागमा छ। तराईकेन्द्रित दलहरूले चुरेलाई पनि तराईमा मिसाउनु पर्छ भन्नुको रणनीतिक उद्देश्य यसैमा केन्द्रित छ। तराईकेन्द्रित मधेसी मोर्चासम्बद्ध दलले निकै ठूलो रणनीतिक प्रयासबाट यो उद्देश्य राखेका छन्। भारतको नदी जडान भन्ने एउटा ठूलो परियोजना छ। त्यो पाँचवटा क्षेत्रमा केन्द्रित छ। भारतका विभिन्न क्षेत्रमा नेपाल, भुटानलगायतका देशबाट बगेर गएका नदीमा आउने बाढीले भारतको उत्तर र पूर्वी क्षेत्रमा चार करोड हेक्टर जमीन डुबानमा पर्छ। ती क्षेत्र बिहार, यूपी, आसाम, मणिपुर र पश्चिम बङ्गालका क्षेत्रहरू हुन्।

भारतको त्यही भूभागका ८३ वटा जिल्लाको चार करोड हेक्टर जमीनमा बाढीले क्षति पुर्‍याउँछ। जुन २१७ वटा जिल्लामा मरुभूमि भएर फैलिएको छ। त्यही जमीनमा सिँचाई गर्ने परियोजना छ। त्यसैले नेपालमा नदी जडानअन्तर्गत उनीहरूको योजना नेपालका नदीनालाहरूलाई ड्याम प्रणालीमार्फत वर्षाको पानी यतै थुन्ने र नदी थुनिएपछि नदी नियन्त्रण भएको भू-भागमा खेती गर्ने उनीहरूको उद्देश्य छ।

यहाँको नदी नथुने उनीहरूको चार करोड हेक्टर जमीन पानीमा डुब्छ। जुन जमीन नदी नियन्त्रणबाट भारतले प्राप्त गर्छ। त्यस जमीनमा खेती गर्न सिँचाईका लागि चाहिने पानी नेपालमा २९ वटा हाइ ड्याम

बनाएर लैजाने उनीहरूको बृहत् योजना छ। त्यो पानी लैजान उसले हाम्रो तराई क्षेत्रमा बाँध प्रणालीको विकास गरेको छ। गिरिजाकोटी बाँध, गोपिया बाँध, लक्ष्मणपुर बाँध, महलीसागर बाँध, हर्कटा र तिलाठीको लुना बाँधलगायत यस्ता ५४ वटा बाँध छन्। ती बाँधमार्फत नेपालको महाभारत पर्वत श्रृंखला र चुरेमा वर्षामा जति पानी पर्छ त्यसलाई हाम्रै तराईमा ड्याम बनाएर जम्मा गर्ने उसको योजना छ।

त्यसको लागि भारतले दुईवटा संरचना बनाएको छ। नेपालतिर तराई सडकको नाममा चेक ड्याम बनाउने। जुन १७ सय किलो मिटर लामो छ। त्यसलाई कसै कसैले हुलाकी सडक पनि भन्छन्। अर्को भारततिर सीमा सडकको नामबाट चेन ड्याम सुरू भएको छ। त्यो २२ सय किलो मिटर लामो छ। जुन पाकिस्तानको किनारादेखि लिएर पूर्वको मेघालयसम्म फैलिन्छ।

त्यही चेक ड्याम र चेन ड्याम बनाउन ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र माटो त्यहाँ छैन। ती संरचना पूरा गर्न हाम्रै गिट्टी-बालुवा आवश्यक पर्छ। त्यही ड्याम बनाउन उसले नेपालको चुरे प्रयोग गरेको छ। जुन भारत सरकारलाई दिन अहिलेको सरकार तयार भएको छ। यो सरासर देश डुबाउने खेल हो। क्रसर उद्योगले दिने कमिसनको लोभमा हाम्रै देश डुबाउनका लागि नेताले गिट्टी-बालुवाको व्यापार गर्दैछन्। जुन नेपालको पानी राजनीतिभन्दा दुईसय प्रतिशत देशको हितविपरीत छ।

अहिले भारतको नियन्त्रणमा रहेको एउटा सप्तकोसी बाँधले नै हामीलाई वर्षामा तराई डुबानको त्रास छ। एउटा सप्तकोसीको ढोका खोलाउन भारतलाई ढोग चढाउनु पर्ने नेपालले ५४ वटा बाँध बनाएर देश डुबानमा पर्दा भारतको कस्तो देश डुबानमा पर्दा भारतको कस्तो रोल होला? अनुमान लगाउन सकिन्छ। उनीहरूले बनाउन लागेको त्यो बाटो चार लेन देखि ३१ लेनसम्मको र आठ मिटर अग्लो बनाउने बाटो रूपको त्यो ड्यामले भोलि हाम्रो तराईमात्र हैन चुरेका भित्री मधेसहरू पनि डुबानमा पर्नेछन्।

अहिलेको सरकारले भारतसँग जुन गिट्टी-बालुवा व्यापारको सम्झौता गर्ने तयारी गरेको छ यसले सम्पूर्ण चुरे खण्डहरूमा परिणत हुनेछ। साथै त्यसले पहाड र हिमालसम्मलाई असर गर्नेछ।

हुलाकी सडक आयोजनामा पनि नेपालीको केही पनि लाभ छैन। त्यसमा नेपालीहरूको जग्गा अकुपाई गर्नेमात्रै हो। नेपालका योजना परियोजनाका स्टिमेट,

इन्जिनियरिङ र पैसा पनि भारतको प्रयोग गर्ने र उनीहरूको योजनाका लागि हाम्रा संरचनाको दोहनमात्रै गर्ने उद्देश्य छ। यसले भोलि नेपालको समथर भूभाग सबै डुबानमा पर्दैछन्। उनीहरू यतिसम्म योजनामा छन् कि नेपालमा भूकम्प गइरहने हुनाले कुनै बेला हाई ड्याम फुटिहाल्यो भने पनि चेन ड्यामले थाम्न सक्ने र बिहारलाई डुबानमा पर्नबाट बच्ने गरी चेक ड्याम र चेन ड्यामको परियोजना उनीहरूले ल्याएका हुन्।

यो अहिलेको योजना होइन। यो निकै लामो समयदेखिको योजना हो। मधेसकेन्द्रित दलहरूले तराईमा चुरे मिसाउनु पर्छ भनेर संविधान संशोधनको माग पनि यही योजनाअन्तर्गत आएको हो। जसको सदर अहिलेका प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले चुरे खोलेर गरिदिएका छन्।

नरेन्द्र मोदी सार्क सम्मेलनमा नेपाल आउँदा मोदीका सुरक्षा सल्लाहकार एके दोभले तत्कालीन राष्ट्रपति रामवरण यादवसँग खुलै रूपले तराईमा थोरै प्रदेश चाहिन्छ र त्यसमा पनि

चुरेसहितको चाहिन्छ भनेर माग नै राखेका थिए। त्यसकारण अहिले उनीहरूले पाँचवटा क्षेत्रबाट नदी जडान सुरू गरेका छन्। बर्मा, भुटान, सिक्किम, नेपाल, कास्मिर र पाकिस्तानसम्मका नदीहरू यसमा पर्छन्। जहाँबाट बग्ने ३७ वटा नदीहरू एक आपसमा ३१ ठाउँमा जोड्ने उनीहरूको बृहत् योजना छ।

उनीहरूको जनसंख्या वृद्धिदर स्पिड भएर अहिले भारतमा दिनानुदिन अन्नको संकट थपिंदो छ। प्रत्येक वर्ष एक करोड ८२ लाखका दरले भारतमा जनसंख्या वृद्धि भइरहेको छ। सन् २०५० सम्ममा उनीहरूको जनसंख्या झण्डै दुई अर्ब पुग्नेछ। त्यो बेला भारतले यही दरमा अन्न उत्पादन गर्ने हो भने एकतिहाइलाई पनि अन्न नपुग्ने निश्चित छ। अहिले भारतमा १६ देखि १८ करोड मेट्रिक टनमात्र अन्न उत्पादन हुन्छ। अन्न उत्पादन प्रत्येक वर्ष ४५ करोड मेट्रिक टन बनाउने उनीहरूको योजना छ। त्यसो गर्न उनीहरूलाई जमीन बढाउनुपर्ने हुन्छ। अहिले भारतमा सात करोड तीस लाख हेक्टर जमीन खेतीयोग्य छ। चार करोड पूर्व उत्तरमा र तीन करोड चालिस लाख हेक्टर जमीन नदी नियन्त्रणबाट प्राप्त गरी मरुभूमि भएको जमीनमा सिँचाई गरेर सात करोड तीस लाख हेक्टर छ। यसमा अर्को सात करोड नियन्त्रित जमीन गरेर १५ करोड हेक्टर जमीनमा खेती गर्ने भारतीय परियोजना छ। सो परियोजना सफल बनाउने एउटै योजना भनेको नेपालमा नदी नियन्त्रणको लागि तिनै चेक ड्याम र चेन

ड्याम बनाउने हो। ड्याममार्फत संकलित पानी १२ हजार पाँचसय किलोमिटर लामो नहरमार्फत नदी नियन्त्रण गरेर बनाइएको खेतीयोग्य जमीन र मरुभूमिमा लगेर अन्न उब्जाउने भारतको योजना छ। जसबाट तीन करोड ७० लाख मान्छेलाई रोजगारी दिदै सिङ्गो भारतलाई हरित भारत बनाउने उनीहरूको बृहत् योजना छ।

यो सबै योजनाको लागि भारतलाई चाहिने सबै गिट्टी-बालुवा आउने अन्त कतै ठाउँ छैन। त्यो नेपालमात्र हो। अहिले नेपालका लम्पसारवादीहरूले कमिसन खाएर र भारतीय दबाबमा कौडीको भाउमा चुरे क्षेत्रको सम्पदा भारतलाई दिने निर्णय गरेका छन्, जुन नेपाल सखाप पार्ने योजना हो। जुन काम अहिलेका प्रधानमन्त्रीको दबाबमा भएको छ।

अहिले नै प्रत्येक दिन २० हजार ट्रक बालुवा भारत गइरहेको छ। भारतीयहरूका यी योजना पूरा गर्न चाहिने ढुङ्गा-बालुवा निकासी भइसक्दा भोलि नेपाल मरुभूमिमा परिणत हुनेछ। भोलि नेपालले पूर्व-पश्चिम राजमार्ग र रेलमार्ग बनाउन चाहिने गिट्टी-बालुवासम्म हुनेछैन। पूरै चुरे क्षेत्र पुरै ग्याङ्गरिडमा परिणत हुनेछ। पहाड र हिमाल पनि विस्तारै कमजोर बन्दै जानेछ र नेपालको पर्यवरणमा पनि यसले ठूलै पहिरो ल्याउनेछ। यसतर्फ सोच्ने अनुसन्धानकर्ताहरू बोल्न नसक्नु विडम्बना हो। त्यसैले हाम्रा चुरे संरक्षणका लागि सरकारले भारतसँग गरेको सम्झौताविरुद्ध अब सबै एक भएर लाग्नु जरूरी छ।

देशघाती संविधान संशोधन विधेयक फिर्ता लिनैपर्छ - नेमकिपा

काठमाडौँ । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका सांसदहरू प्रेम सुवाल, डिल्लीप्रसाद काफ्ले र अनुराधा थापामगरले आइतबार नेपालको संविधान (दोस्रो संशोधन) विधेयक, २०७३ का प्रावधानहरू देशघाती, जनघाती, साम्प्रदायिक भावना फैलाउने तथा संविधानविपरीत भएको उल्लेख गर्दै संशोधनले घोषित स्थानीय चुनावको वातावरणसमेत विथोल्ने हुँदा विधेयक संसदको प्रक्रियामा अधि नबढाई सरकारले अविलम्ब फिर्ता लिनुपर्नेमा जोड दिनुभयो। सो विधेयकमाथि ७२ घण्टा (साँझ ६:३०) भित्र संशोधन पेश गर्नुपर्नेमा उहाँहरूले सरकारले सो विधेयक नै फिर्ता लिनुपर्ने अडान दोहोर्‍याउनुभयो।

उहाँहरूले संविधानको धारा ६, ७ र २८७ लाई संशोधन गर्न पेश भएको विधेयकको दफा २, ३ र ६ को कुनै औचित्य नभएको उल्लेख गर्दै नेपाल सरकार र भाषा आयोगले मातृभाषा र सरकारी कामकाजको भाषाको

अनुसूची तयार गर्दा चिनियाँ, हिन्दी, उर्दू, बङ्गाली, अँग्रेजीलगायत विदेशी भाषाहरू समावेश गर्न नपाउने प्रावधान राख्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो। उहाँहरूले संविधानमा थरीथरीको नाताको आधारमा नेपाली नागरिकता दिने प्रावधानले देशको सार्वभौमिकता र स्वाधीनतामा आँच पुग्ने हुँदा अब उपरान्त नेपालीले नेपालीसँग विवाह गर्न प्रेरित गर्ने प्रावधान संविधानमा राख्नुपर्ने उल्लेख गर्दै विगतमा सरकारले ४० लाखभन्दा बढी भारतीयलाई नेपाली नागरिकता वितरण गरेको अविलम्ब रद्द गर्नुपर्ने र अङ्गीकृत नागरिकतासम्बन्धी संविधानको धारा ११(६) हटाउनुपर्नेमा त्यसलाई संशोधन गर्ने गरी प्रस्तावित विधेयकको दफा ४ को पनि कुनै औचित्य नभएको विचार राख्नुभयो जाति, भाषा, क्षेत्रको आधारमा जनताका प्रतिनिधि निर्वाचित गर्ने प्रावधानले समाजमा साम्प्रदायिकता फैलिएर

द्वन्द्व उत्पन्न हुने भएकोले संविधानको धारा ८६ लाई संशोधन गर्नको लागि पेश भएको विधेयकको दफा ५ को कुनै औचित्य नभएको उल्लेख गर्दै उहाँहरूले संविधानको धारा ८६(२)(क) मा आर्थिकरूपले पछाडि पारिएका मजदुर, किसान र कामदार वर्गका महिलासहित प्रत्येक प्रदेशबाट ८-८ जना राष्ट्रियसभाका सदस्य निर्वाचित हुने प्रावधान राख्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो। उहाँहरूले विधेयकको दफा ७ बमोजिम संविधानको अनुसूची ४ अन्तर्गतको प्रदेश नं. ४ र ५ को सीमा परिवर्तन गरिएमा देश र जनताको इच्छाविपरीत तराई-मधेसको मात्र अलग प्रदेश निर्माणको मार्ग प्रशस्त हुने, अन्ततः पाकिस्तानबाट बंगलादेश टुक्रिएजस्तै नेपालको अवस्था हुने सम्भावना भएको र भारतीय गुप्तचर संस्था 'रअ' का पूर्वअधिकारी आरके यादवको पुस्तक 'मिशन रअ' अनुसार

सिक्किम खाएकै बेला नेपालको तराई-मधेस अलग गर्ने भारतको योजनालाई मद्दत पुग्ने र स्थानीय, प्रदेश एवं संघीय चुनावको वातावरणसमेत विथोलिन जाने हुँदा संविधानमा प्रत्येक प्रदेशमा हिमाल-पहाड-तराई समावेश १४ प्रदेश गठन गर्ने प्रावधान राख्नुपर्ने आवश्यकता औल्याउनुभयो।

संविधान कार्यान्वयन, तराई-मधेसका जनताको असन्तुष्टि सम्बोधन र देशमा शान्ति र सुशासन कायम गर्न शिक्षा-स्वास्थ्य निःशुल्क, स्वदेशमा रोजगारीको व्यवस्था, 'जोत्नेलाई जमिन दिने', उत्पादनका मुख्य मुख्य साधन र सेवा सामाजिकीकरण गर्ने, सम्पत्तिको सीमाङ्कन र विदेशमा सम्पत्ति राख्न नपाउने प्रावधान संविधानमा राख्नुपर्ने औल्याउँदै उहाँहरूले मानवताविरोधी गम्भीर अपराध, हत्या, चेलीबेटी बेचबिखन गर्ने, लागूपदार्थ ओसारपसार र बिक्री गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीको निहुँमा युवालाई बेचबिखनजस्तै गर्ने

म्यानपावर कम्पनी सञ्चालकलाई र देशद्रोहलगायतका अपराध गर्नेहरूलाई मृत्युदण्डको सजायसमेत दिने प्रावधान राख्नुपर्ने उल्लेख गर्नुभयो।

उहाँहरूले संविधानमा नेपालको क्षेत्रफल १,४७,१८१ वर्ग किमि उल्लेख गर्नुपर्ने, नेपाली भूमि डुबानमा पर्ने गरी भारतले बनाएका लक्ष्मणपुर, महलीसागर, रसियावाल खुर्दलोटेन बाँधलगायत तटबन्धहरू भत्काउने प्रावधान राख्नुपर्ने, नेपाल र भारत दुवै देशको हितको लागि खुला सीमा नियमित गर्ने, नेपाल-भारतबीचका ५९९४ सीमास्तम्भमध्ये ११ सयभन्दा बढी सीमा स्तम्भ उखेली नेपालतर्फ सारिएको यथास्थानमा राख्नुपर्ने, एक सयभन्दा बढी ठाउँमा भारतले हेक्टरभन्दा बढी नेपाली भूमि फिर्ता लिनै प्रावधान संविधानमा राख्नुपर्ने आवश्यकता औल्याउनुभयो।

संसदको महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक र समाज कल्याण समितिमा अपाङ्गता भएका

व्यक्तिको अधिकारसम्बन्धी कानुनलाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक, २०७२ कोछलफलमा पार्टीका सांसद अनुराधा थापामगरले विधेयकको प्रस्तावनामै अपाङ्गता भएका व्यक्तिविरुद्ध भेदभाव अन्त्य गर्न उनीहरूको क्षमताअनुसारको रोजगारी प्रत्याभूत गर्ने र शिक्षा र स्वास्थ्य निःशुल्क गरी उत्पादनका मुख्य साधन र सेवा सामाजिकीकरण गर्ने उल्लेख गर्नुपर्ने विचार राख्नु भयो।

विधेयकमा आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिकरूपले पछाडि पारिएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सेवा र सुविधा दिनेलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने आवश्यकता औल्याउँदै देशमा आर्थिक समानता र सामाजिक न्यायसहितको समाजवादउन्मुख अर्थतन्त्रको बन्दोबस्त भए सम्पूर्ण अपाङ्गहरूको जीवन सुखमय हुनेबारे प्रत्येक ६-६ महिनामा स्थानीय तहमार्फत वडावडामा भेला, छलफल, गोष्ठी गरी जनतालाई सचेत गराउने प्रावधान राख्नुपर्ने उल्लेख गर्नुभयो।

तराईको विकास बहुनुमा जिम्मेवार को ?

- डी.पी. काफ्ले

नेपालको उत्तर र दक्षिण सीमानामा चीन र भारत भर्दछन्। हिमाल, पहाड र तराईको भौगोलिक विशेषता नेपालको भौगोलिक पहिचान हो। चीनसँगको सीमा भौगोलिक विकटता र त्यहाँको बन्द सीमाका कारण सहजै आवत जावत गर्न सकिदैन। भारतसँगको खुला सीमाका कारण भारत नेपाल आउन जान कुनै रोकरोक छैन।

नेपाल भारतको सीमा खुला भएका कारण नेपालको व्यापार, उद्योग, व्यवसाय, सामाजिक संरचना र राजनीतिक गतिविधिमा हस्तक्षेप गर्दै भारतले प्राकृतिक स्रोत साधनहरू आफ्नो देशमा भित्र्याउने र नेपालका स्रोत सम्पदाहरूमाथि आफ्नो नियन्त्रणमा राख्ने नेपाली जनतालाई अल्पतमा पार्ने काम गर्दैछ र त्यसलाई सफल पार्न नेपालका शासक दलहरू र मधेसी मोर्चाका पार्टीहरू सहयोग गरिरहेका छन्।

मधेसका सहर, बजार, राजमार्ग आदिमा भारतीय नम्बर प्लेटका मोटर, कार, मोटरसाइकलहरू हजारौंको संख्यामा निर्वाध रूपमा चलिरहेका छन्। मधेसका नागरिकहरूले पनि नेपाली गाडीभन्दा भारतीय गाडीहरू सस्तो भाडामा पाइने भनि प्रयोग गरिरहेका छन्। मधेसमा टेलिभिजन, रेडियो, गीत, गजल, कमेडी, नृत्य आदि सबै हिन्दी भाषाका मात्रै प्रयोग गरिरहेका छन्।

धर्मको प्रचार गर्ने नाममा मधेसका ठाउँ ठाउँमा भारतीय प्रवचक, साधु, सन्तहरूले प्रवचन दिइरहेका हुन्छन्। हजारौं नेपालीहरू गच्छेअनुसारको दान दक्षिणा गरिरहेका छन्।

सिनेमा, भिडियो आदि पनि हिन्दी भाषाकै प्रयोग भैरहेका छन्। नेपाली कुरा कुनै प्रयोगमा छैनन्। बजारमा तरकारी, माछा,

केरा, उखु, हरेलो, जिरा, धनियाँसमेत भारतबाट आउने रहेछ। जो नेपालको भूमिमा प्रशस्तै उत्पादन हुने गर्दछ।

राजविराजको त्रिभुवन चोक र नेता चोकमा बिहानैदेखि भारतीय नागरिकहरूको भिड लागेको हुन्छ। केका लागि भनेर सोधनी गर्दा उनीहरू दैनिक ज्यालादारी काम गर्न आएका हुन्छन्। नेपालीहरू आफ्नै देशमा कुलीकाम गर्न, कपाल काट्न, फोहोरमा सामान खोज्न लाजमान्ने तर भारतीयहरू त्यस्ता सबै काम गर्ने निहुँमा बसेंनौ लाखौंलाख संख्यामा नेपालमा भित्रिने गरेका भुट्टा मधेसी नेपालीहरू सुनाउँछन्।

दुवै देशको सीमा वस्तीहरूमा चोरी, डकैती, लुटपाट, बलत्कार, आगजनी, तस्करी जस्ता जघन्य अपराधहरू सजिलै हुने गर्दछन्। भारतीयले अपराध गरे नेपाल पस्ने नेपालीले अपराध गरे भारत पस्ने गरेको सुन्नमा आउँछ। बोक्सी आरोपमा पहिलालाई यातना दिने, दाइजो र तिलक मोलमोलाई गर्ने बलात्कार र बेचबिखनजस्ता सामाजिक अपराजहरू मधेसमा भैरहने कुरा खबरमा आउने गरेका छन्। नेपाली महिलाहरूलाई बिहे गर्ने र दाइजोको नाममा वर्षेनी करोडौं रूपैयाँ भारत जाने गर्दछ। यस्तो विकृति मधेसको राजनैतिक नेतृत्व मौन देखिन्छ। विकास निर्माणमा वसेंनौ करोडौं करोड रूपैयाँ जाने गर्छ। त्यसको सदुपयोग भएको नभई भ्रष्टाचार भएको कुरा जनता भन्ने गर्छन्।

धान, उखु, दूध, तरकारी आदि खेती गर्ने किसानहरू निरास छन्। उनीहरूमा खेती गर्ने जाँगर देखिदैन। धानखेतीका किसानहरू धानको मूल्य समयमा नतोकिने, धानको याममा भारतमा धान सस्तो मूल्यमा बिक्री हुने त्यसको असर नेपालमा पर्ने,

जमिनदारलाई कुत तिर्दा बजार भाउभन्दा २५ प्रतिशत बढी तिर्नुपर्ने गर्दछन्। धानखेतीको समयमा सिचाइ, मल, बीउ र प्रविधिको अभाव हुने, महँगो पैसा तिरेर खेती गर्नुपर्ने तर बजार भाउ नहुने भएकोले खेतीबाट घाटा हुने तर नेताहरू यसबारे केही पहल नगर्ने भन्ने गुनासो जनताको छ। हजारौं किसानहरू जमिनदारको जमिन जोत्छन्, जमिनदारहरू विराटनगर, काठमाडौं र विदेशमा बस्छन् तर उनीहरू जहाँ भए पनि महँगो कुत तिर्नुपर्दा धेरै दुःख हुने बताउँछन् किसानहरू। उखु, दूध र तरकारी उत्पादक किसानले पनि मल, बीउ, सिंचाइ नपाउने तर दुःख गरेर उत्पादन गर्दा पनि बजार नपाउने भएका कारण खेती छाड्दै भगाने गरेको उनीहरू बताउँछन्।

मधेसमा पनि पहाडमा जस्तै युवाहरू विदेश जाने क्रम तीव्र छ। जमिन बाँझिदैछ, उद्योगधन्दाहरू बन्द हुँदैछन् तर युवाहरू विदेशको सस्ता ज्यामी हुन जान बाध्य छन्। विदेशमा धेरै नेपालीहरूले दुःख पाउने गरेका छन्, त्यस्ता दुःख दिने अपराजहरू मधेसमा भैरहने कुरा खबरमा आउने गरेका छन्। नेपाली महिलाहरूलाई बिहे गर्ने र दाइजोको नाममा वर्षेनी करोडौं रूपैयाँ भारत जाने गर्दछ। यस्तो विकृति मधेसको राजनैतिक नेतृत्व मौन देखिन्छ। विकास निर्माणमा वसेंनौ करोडौं करोड रूपैयाँ जाने गर्छ। त्यसको सदुपयोग भएको नभई भ्रष्टाचार भएको कुरा जनता भन्ने गर्छन्।

वीरगञ्ज चिनी कारखाना, कृषि औजार कारखाना, रोजिन एण्ड तर्पिन ताइन कारखाना, जनकपुर कारखाना, चुरोट आदि बन्द गरिंदा लाखौं जनता बेरोजगार भएका छन्। मधेसमा अङ्गीकृत नागरिकता लिएकाहरूबाट वंशजको नागरिकता भएका नेपालीहरू ठगिएका छन्। नेताहरूले अङ्गीकृत नागरिकता पाएकाहरूलाई राजनैतिक अधिकार दिने, हिन्दी भाषालाई मधेसमा सरकारी कामकाजको भाषा बनाउने भन्ने हल्ला भएपछि वंशजका नागरिकता पाएकाहरू संकटमा परेका छन्। आगामी

दिनमा वडा सदस्य समेत वंशजका नागरिकले नपाउने हुनकि भन्ने चिन्ता उनीहरूको छ।

हरेक पढे देखेकाहरूको हातमा हिन्दी पत्रिका हुन्छ। प्रत्येक पाइलामा रामदेव बाबाका फोटो टाँसेर उसको सामान बेच्ने काम जारी छ। थोरै सामान किन्न पनि नेपालीहरू भारतको बजारमा जाने गर्दछन्। नेपालीहरू भारतबाट सामान ल्याएर नेपालमा बेच्ने र नेपालमा उत्पादन हुने सामानले बजार नपाई खेर गएको छ।

राजनैतिक दलका नेताहरू आ-आफ्नो काममा व्यस्त छन्। जनताको कामप्रति खासै चासो छैन। नेताहरूको साथमा तस्कर, कालोबजारी, ठेकेदार, भ्रष्ट कर्मचारीको घेरा हुन्छ। सामाजिक अपराध गर्नेहरू नेताको हर्ताकर्ता हुन्छन् अनि जनताहरू त्यस्तो देख्ने बित्तिकै आफैलाई सराप्ने गर्दछन्।

मधेसका केही उश्र्खल मान्छेहरू भन्ने गर्छन्- मधेसबिना काठमाडौंको कुनै भविष्य छैन। काठमाडौंमा वन, नदी, गिट्टी, ढुङ्गा, पानी, खाद्यान्न, तेल, ग्यास, फलाम, कपडा, काठ, कारखानालगायत मानव जीवनमा आवश्यक पर्ने कुनै पनि वस्तु छैन सबैकुरा मधेसबाट जाने गर्छ। गतवर्षको नाकाबन्दीमा काठमाडौंलाई सरकारले चीनबाट तेललगायत उपभोग्य वस्तुहरू ल्याउने निर्णय गर्न बाध्य भयो। चीनले अनुदानस्वरूप तेल दियो तर पहाडियाहरूसँग इमानदारिता नभएका कारण केही तेल बाटोमै हराएर गयो। पहाडीमा शासकहरू त्यस्तो बेला पनि काठमाडौंलाई मात्र सोचेछन्। काठमाडौंलाई मधेसले खाद्यान्न, काठ, गिट्टी, बालुवा, आदि दिएर सहयोग गरेको छ। त्यसैले मधेसबिना काठमाडौंको भविष्य छैन। उदाहरण गतवर्षको नाकाबन्दी हेर्नुहोस् भन्ने गर्दछन्।

अर्को कुरा नेपालमा भारतबाट सम्पूर्ण उपभोग्य सामानहरू मधेसको बाटो भएर आउँछ। पूर्व मेचीदेखि पश्चिम महाकालीसम्म भारतबाट आयात र नेपालबाट निर्यात व्यापार हुन्छ। सरकारले भन्सार उठाउँछ। त्यो भन्सार काठमाडौंलगायत पहाडको विकासमा खर्च गर्छ। मधेसबाट उठेको भन्सार पहाडमा लिन दिन हुन्न। जहाँबाट उठेको भन्सार हो त्यही खर्च गर्नुपर्छ भन्ने हाम्रो दाबी छ भनेर मधेसवादी दलहरू भन्ने गर्दछन्। मधेस प्रदेश मार्गको अर्थ काठमाडौंलाई पूर्णरूपमा कमजोर बनाउन खोजिरहेका छन्। उता भारतको भित्री खेल नेपालमा विभिन्न किसिमका जड खोतलेर आन्दोलन गर्न लगाउने, त्यही आन्दोलनमा सहयोग गर्ने निहुँमा आन्तरिक मामिलामा हात हाल्ने, सहयोगको नाममा निर्वाध रूपले नेपालमा घुस्ने र आफ्नो उद्देश्य प्राप्त गर्न नेपाललाई कमजोर बनाउने आफ्ना दलालहरू तयार गर्ने बन्द, हडताल, चक्काजाम, आगजनी, तोडफोड, नागरिकहरूलाई बन्दक बनाउने, अपहरण गराउने काम गराउने र नेपालको अर्थतन्त्र कमजोर बनाई भारत समक्ष आत्मसमर्पण गर्न लगाउने, मधेस टुक्राउन खोज्ने नै हो। भारत नेपाललाई कमजोर बनाउने खेल खेलिरहेको छ र त्यसलाई हालसम्म सरकारमा गएका दलहरूले सहयोग गरिरहेका छन्। मधेस आन्दोलन पनि त्यस खेलकै निरन्तरता हो।

सुनिन्छ मधेसमा सिके राउतलगायतका केही कार्यकर्ताहरू भारतको पटनामा २ हजारभन्दा बढीको संस्थामा नेपाली युवाहरूलाई लिएर सैनिक तालिम गराउँदै छन् भन्ने कुरा मधेसमा चर्चामा छ। सिके राउतले अस्ती भर्खरमात्र मधेसी मोर्चाका नेताहरूलाई राखेर भारतको

पटनामा र नेपालको लाहानमा गोप्य बैठक बसे र पहाडियाहरूलाई मधेसबाट लखेटने निर्णय गरेका छन् भन्ने कुरा चर्चामा छ। यदि यो कुरा लागू गरे भने मधेसमा नेपालको संविधान संशोधनमै मधेसी मोर्चाका नेताहरू चुप रहे, दोस्रो प्रस्ताका नेताहरूदेखि तलका जनताले सिके राउतलाई साथ दिएर स्वायत्त मधेसको कुरा उठाउने छन्। स्वायत्त मधेस पाउन स्वतन्त्र मधेस या मधेस सरकार भनेर मधेसलाई छुट्टै देश थियो अहिले पहाडिया नेपालको उपनिवेशमा मधेस चलिरहेको छ। अब मधेस छुट्टै देश बनाउनु पर्छ भन्ने अभिव्यक्ति दिएका कारण उनलाई सिरहा प्रशासनले थुनामा राखेको छ।

मधेसी मोर्चाले समूहगत रूपमा मधेसी युवाहरूलाई शारीरिक जाँच नगरी सेनामा भर्ना गरे मात्र मधेसी युवाहरूले सेनामा जागिर खान पाउने छन् भन्दै आएको छ। तर सेनामा मधेसी युवाहरूलाई भर्ना गर्ने उनीहरूको छाती सेनाको नियमअनुसार मिल्दैन। मधेसी युवाहरूलाई समूहगत सेनामा भर्ना गरे सैनिक विद्रोहको खतरा हुन्छ भन्ने कुरा मधेसका सुरक्षाविदहरू नै भन्ने गर्दछन्।

मधेसबाट पहाडियाहरू विस्तारै विराटनगर, धरान, इटहरी उदयपुर, बर्दिवास, हेटौँडा, चितवन, काठमाडौंलगायत पहाडका बजारमा बसाई सँदैछन्। शान्तसँग बस्न चाहने नेपाललाई माया गर्ने मधेसका बासिन्दाहरू पनि मधेस छाड्दैछन्। उनीहरूको मधेसको घर जग्गा बाँफै छ, युवाहरू जो नेपालप्रति माया गर्छन्, उनीहरू विदेश पलायन भएका छन्। यस्तो अवस्थामा कसरी हुन्छ नेपालमा उन्नति। नेपालको उन्नतिको लागि मधेसमा राजनीतिक शिक्षा र राष्ट्रियताको ज्ञान दिनु आवश्यक छ।

काठमाडौं जिल्लामा अगुवा कार्यकर्ता भेला

काठमाडौं। नेपाल मजदुर किसान पार्टी काठमाडौं जिल्ला समितिको आयोजनामा अगुवा कार्यकर्ता भेला पार्टी कार्यालय परिसर त्र्युडमा सोमबार भयो। भेलामा प्रमुख अतिथि नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सचिव सुनिल प्रजापतिले वर्तमान राजनैतिक अवस्थाबारे प्रशिक्षण दिनुभएको थियो। वहाँले संविधान संशोधन विधेयकको विरोधमा नेमकिपा लगायत नौ राजनैतिक दलहरूले आन्दोलन जारी राखेको अवस्थामा एमालेले १२ गते बसेको संसदको बैठकमा मौन बस्नु एमालेको राजनैतिक चरित्र जनताबीच उदाङ्गिएको अवगत गराउनुभयो। 'दोस्रो संविधान संशोधन विधेयक पारित भएमा नेपाल बिखण्डन हुने खतरा रहेको बताउँदै जनता सचेत र सजग हुनुपर्ने उल्लेख गर्नुभयो। वहाँले

राजनीतिक कार्यकर्ताहरू इमानदार र नैतिकवान हुनुपर्ने भन्दै पार्टीको सिद्धान्त जनताबीच पुर्‍याउन सक्रिय हुनुपर्ने बताउनुभयो।

त्यसैगरी राजनीतिक कार्यकर्ताहरू समाज र देशप्रति घुलमिल भई समाजमा देखा परेका बिसंगति, विकृति विरुद्ध पनि संघर्ष गर्नुपर्ने बताउनुभयो।

नेमकिपा काठमाडौं जिल्लाका अध्यक्ष नारायण महर्जनले नेपाल मजदुर किसान पार्टी काठमाडौं जिल्लाको प्रगति विवरण पेश गर्नुभएको थियो। वहाँले कार्यकर्ताहरू सधैं सक्रिय हुनुपर्ने बताउनुभयो। नेमकिपा काठमाडौं जिल्ला सचिव राजवीर डंगोलले अगुवा कार्यकर्ता भेला कार्यक्रमबारे प्रस्ट पार्नुभएको थियो भने सहभागी साथीहरूले आ-आफ्नो प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेको थियो।

चन्द्रागिरी नपा १ र २ वडा एकाई गठन

चन्द्रागिरी। नेपाल मजदुर किसान पार्टी चन्द्रागिरी नगरको वडा नं. १ र २ को भेला सोमबार दहचोकमा भयो। भेलाबाट वडा नं. १ मा का. इन्द्र बहादुर बोगतीको अध्यक्षतामा सात सदस्यीय र वडा नं. २ धनुमाया राईको अध्यक्षतामा नौ सदस्यीय नेमकिपा वडा एकाई समिति गठन भयो।

भेलामा नेमकिपाका काठमाडौं जिल्ला सदस्य ज्ञानुमैया दराईको उपस्थितिमा

भएको थियो। त्यसक्रममा वहाँले नेमकिपा कामदार वर्गको हितमा लागेको पार्टीमा सबै काम गरी खाने जनता संगठित हुनुपर्ने बताउनुभयो। पार्टीले लिएको नीति समाजवादी आन्दोलनलाई अगाडि बढाउन वडा वडाबाट जनतालाई सचेत पार्न आग्रह गर्नुभयो।

कार्यक्रममा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका विष्णु बहादुर खत्रीले नेपाल मजदुर किसान पार्टीको इतिहास बताउँदै पार्टीले लिएको नीति, विचार, सिद्धान्त जनताबीच पुर्‍याउन हामी आफै सक्रिय हुनुपर्ने बताउनुभयो। साथै वहाँले स्थानीय निकायको निर्वाचनमा जनताको हितमा काम गर्ने पार्टीलाई जिताउन अनुरोध गर्नुभयो।

हार्दिक समवेदना

जन्मः
२००८/८/१५

स्वर्गारोहणः
२०७३/९/२५

स्व. गणेश दराई

नेपाल मजदुर किसान पार्टी काठमाडौं जिल्ला समितिका सदस्य एवं चन्द्रागिरी नगर समितिका कोषाध्यक्ष ज्ञानुमैया दराईकी पुजनीय पिता **श्री गणेश दराई**को २०७३ पौष २५ गते असमाधिक स्वर्गवास भएकोले हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै शोक सन्तप्त परिवारजनमा हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं।

नेपाल मजदुर किसान पार्टी
काठमाडौं जिल्ला समिति ★ चन्द्रागिरी नगर समिति

निर्वाचनमा ३६ हजार जनप्रतिनिधि चुनिने

काठमाडौं । आगामी बैशाख ३१ गते हुने स्थानीय तहको निर्वाचनमा ३६ हजारभन्दा धेरै जनप्रतिनिधि निर्वाचित हुनेछन् । आयोगले अहिलेको प्रतिवेदनमा मुलुकभरका ७१९ स्थानीय तहमा ६ हजार पाँच सय ५३ वडा रहने जनाएको छ ।

आयोगले मुलुकभर ४ सय ६२ गाउँपालिका, २ सय ४१ नगरपालिका, १२ उपमहानगरपालिका र ४ महानगरपालिका तोकेको छ ।

संविधानमा प्रत्येक वडामा अध्यक्ष र अन्य चार सदस्य निर्वाचित हुने प्रावधान छ । यसरी ६ हजार ५ सय ५३ वडाबाट २६ हजार दुई सय १२ वडा सदस्य निर्वाचित हुनेछन् । ६ हजार पाँच सय ५३ जना वडाअध्यक्ष पनि निर्वाचित हुनेछन् । सबै वडाका वडाध्यक्ष र सदस्यको संख्या जोड्दा ३२ हजार सात सय ६५ हुन्छ ।

आईएनजीओलाई निर्वाचन आचारसंहिताले बाँध्नु आवश्यक

काठमाडौं । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका सचिव सुनिल प्रजापतिले अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू (आईएनजीओ) लाई पनि निर्वाचन आचारसंहिताको परिधिभित्र ल्याउनुपर्ने बताउनुभएको छ ।

निर्वाचन आयोगको आयोजनामा आइतबार राजधानीमा सम्पन्न 'स्थानीय तह निर्वाचन आचारसंहिता २०७३' बारे छलफल कार्यक्रममा बोल्दै उहाँले प्रजातन्त्रको आधार बलियो बनाउन स्थानीय निर्वाचन अपरिहार्य भएको बताउनुभयो ।

‘प्रतिगमनविरोधी आन्दोलनको बेला संसदको पुनःस्थापनासँगै स्थानीय निकायको पुनःस्थापना गर्ने भनी सात दलका शीर्ष नेताहरूले पटक-पटक निर्णय गर्नुभयो तर त्यो निर्णयलाई आन्दोलनको सफलतासँगै बेवास्ता गरियो । नेमकिपाले संसदमा औपचारिक रूपमा प्रस्ताव दर्ता गर्‍यो । तत्कालीन आन्दोलनमा सहभागी दलहरूले ध्यान दिएनन् । स्थानीय तहको निर्वाचनको मिति घोषणालाई नेमकिपा सकारात्मक रूपमा लिन्छ’- उहाँले भन्नुभयो । निर्वाचनमा भाग लिने र बहिष्कार गर्ने प्रजातान्त्रिक अधिकार भएको हुँदा कसैले निर्वाचन बहिष्कार गर्दैमा निर्वाचन प्रक्रिया रोक्न नहुने उहाँले बताउनुभयो ।

आफ्नो अधिकारको उपभोग गर्दा अरूको अधिकार हनन् गर्न नहुनेबारे सबै सचेत

यसबाहेक प्रत्येक गाउँपालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगरपालिका, उपमहानगरपालिका वा महानगरपालिका प्रमुख र उपप्रमुखमा एक हजार चार सय ३८ जना निर्वाचित हुनेछन् ।

यो सबै जोड्दा स्थानीय तहमा निर्वाचित हुने जनप्रतिनिधिको संख्या ३४ हजार दुई सय ती हुन्छ ।

अब बन्ने गाउँपालिका वा नगरपालिका प्रमुख र अध्यक्ष, उपप्रमुख र उपाध्यक्ष, प्रत्येक वडाबाट निर्वाचित एक वडाध्यक्ष र चार-चार जना सदस्य रहेको गाउँ वा नगरसभा हुन्छ ।

गाउँपालिकामा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडाअध्यक्षहरु तथा ४ जना महिला र दुई जना दलित वा अल्पसंख्यक रहेको गाउँ कार्यपालिका बन्ने छ ।

कार्यपालिकाको सदस्य

बन्ने चार महिला र दुई दलित वा अल्पसंख्यक गाउँ सभाका सदस्यमध्येबाट निर्वाचित भएर आउनेछन् । नगर कार्यपालिकामा भने पाँच महिला र तीन दलित वा अल्पसंख्यक निर्वाचित हुने छन् ।

स्थानीय तह निर्वाचन ऐनको प्रावधानअनुसार वडामा निर्वाचित हुने ४ जनामध्ये दुई महिला हुने छन्, जसमध्ये एक जना दलित महिला हुनुपर्नेछ ।

त्यसैले, अब हुने स्थानीय निर्वाचनमा कुल वडा सदस्यहरूको २० प्रतिशत अर्थात् ६ हजार ५ सय ५३ जना दलित महिला निर्वाचित हुनेछन् । गाउँपालिकाको अध्यक्ष र उपाध्यक्ष एवं नगरपालिकाको प्रमुख वा उपप्रमुखको उम्मेदवारी दिँदा पनि दुईमध्ये एक महिला उम्मेदवार बनाउनुपर्ने प्रावधान ऐनमा छ ।

संघीय लोकतान्त्रिक पार्टी थरूहट नेपालका अध्यक्ष रूक्मणी चौधरी, राष्ट्रिय एकता पार्टीका सरोजचन्द्र दाहाल, नेकपाका अध्यक्ष ऋषि कटेल, नेकपा मालेलगायतका पार्टी प्रतिनिधिहरूले पनि आचारसंहिताबारे आ-आफ्नो विचार व्यक्त गर्नुभयो ।

मधेसी मोर्चाका प्रतिनिधिहरू संविधान संशोधनबिना निर्वाचनको कुनै औचित्य नभएको भन्दै कार्यक्रम बहिष्कार गर्दै बाहिरिएका थिए ।

आयोगले निर्वाचन खर्चसम्बन्धी तयार गरेको आचारसंहिताअनुसार महानगरपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुखले सात लाख, उपमहानगरपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुखले पाँच लाख, नगरपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुखले चार लाख र गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्षले तीन लाखसम्म निर्वाचन खर्च गर्न पाउने व्यवस्था गरिएको छ । त्यसैगरी महानगर, उपमहानगर, नगरपालिका र गाउँ कार्यपालिकाका वडाध्यक्ष र वडा सदस्यहरूले क्रमशः दुई लाख पचास हजार, दुई लाख, एक लाख पचास हजार र एक लाखसम्म खर्च गर्न पाउने व्यवस्था गरिएको छ ।

कार्यक्रम प्रमुख निर्वाचन आयुक्त अयोधिप्रसाद यादवको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको थियो ।

भएका छन् ।

विजयीलाई प्रमुख अतिथि शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागका उपसचिव लोक बहादुर खत्रीले प्रथम, द्वितीय र तृतीय क्रमशः २०००, १५०० र १००० नगद साथै ट्रफी र प्रमाणपत्र प्रदान गर्नुभएको थियो ।

‘ अ व य व र ि थ त

शहरीकरण र यसको चुनौती’ विषयक वक्तृत्वकला सोमबार विद्यालयको प्राङ्गणमा भएको थियो ।

उपत्यकाका १८ वटा विद्यालयका छात्र/छात्रा सहभागी भएको सो प्रतियोगिता विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष प्रा.डा. नन्द बहादुर महर्जनको सभापतित्वमा भएको थियो ।

हामी नेपालीहरूले कस्तो विकास खोजेको ?- २

- प्रा.डा.शिवप्रसाद धौमडेल

♣ हामी ठूलो एकादसी आदि दिनहरू मनाउँदैनौं तर हामी भ्यालेन्टाईन डे मनाउने भइसकेका छौं ।

♣ हामी हाम्रो देशलाई कृषि प्रधान देश भन्छौं तर कृषिका सबै सामान र कृषि खाद्यान्न र उपजहरू आयात गर्दछौं ।

♣ हामी हाम्रो देशलाई जलशक्ति भएको देश भन्दछौं तर हामी जलशक्तिबाट उत्पन्न बिजुली भारतबाट किन्छौं ।

♣ हामी हाम्रो देश विकास भएको भन्छौं तर हामीहरू धेरैजसो गरिब छौं ।

♣ हामी राम्रो परिवर्तन हुन्छ भनेर हुलडंगा, नेपाल बन्द, विद्रोहहरू, जुलुसहरू आदि गर्दछौं । राजनैतिक परिवर्तन गछौं तर ती सबै कुनैबाट पनि हामी राम्रो र सुखी सन्तोषी बन्न सकेका छैनौं ।

♣ हामीकहाँ समस्याहरूको समाधानको लागि अनेकौं अध्ययन टोलीहरू, कमिसनहरू बन्छन् र तीनले रिपोर्टहरू पेश गर्दछन् तर ती सबै निष्क्रिय भइदिन्छन्, जस्तो कि डा.गोविन्द केसीले १०/१० चोटी भोक हड्ताल गर्दा पनि केही भएन, मेडिकल कलेजहरूको सुधारमा ।

♣ हामीकहाँ अनेकौं विकास कार्यहरू जनतालाई काम दिनसक्ने भएका छन् भन्छन् तर धेरै नेपालीहरू बेकामका छन् काम पाउँदैनन् ।

♣ योजनाकार, कार्यकारिणीहरू सचिवदेखि पियनसम्म राम्रा मान्छे राख्नुपर्दछ भन्छौं तर हामी राम्राभन्दा हाम्रा मान्छेलाई जागिर र मौका दिन्छौं।

♣ देशको जनताको ट्याक्सको पैसा जथाभावी खर्च गर्न हुँदैन भन्छौं तर हामी भोज-भतेर मजा तथा नचाहिंदो विदेशी भ्रमणहरूमा बढ्ता खर्च गर्दछौं र सहूलियतहरू लिन्छौं ।

♣ हामी राम्रो काम गर्नेलाई पुरस्कार दिनुपर्छ भन्छौं तर दिने बेलामा काम गर्नेलाई भन्दा चाकडी चुकुली गर्नेलाई दिन्छौं ।

♣ हाम्रा राजनैतिक नेताहरू जनताको सेवा गर्दछौं भन्छन् तर उनीहरू सबै आफ्नो दुनोमात्र सोझ्याउँछन् ।

♣ हाम्रा राजनैतिक कार्यकर्ताहरू यो गर्नु हुँदैन भन्छन् तर नेताले भने जे पनि गर्दछन् ।

♣ हाम्रो न्यायकर्ताहरू राम्रो सत्य न्याय दिनुपर्छ भन्छन् तर दिने बेलामा मत्से न्याय दिन्छन् ।

♣ हाम्रा सांसद ज्यूहरू जनताको लागि कानुन निर्माण गर्न र जनहित कार्य गर्न संसद पुगेका हुन् तर उहाँहरू भत्ता खाने र पार्टीमा बढ्ता दुनो सोझ्याउने गर्दछन् जनताको लागिभन्दा बढ्ता । अन्तमा, हामीले खोजेको विकास कस्तो ? मैले बुझ्न सकिनँ जनता जनार्दनले भनिदिनु पर्‍यो ।

♣ हामी सबै नेपाली जनता समान छौं भनी समानताका कुरा गछौं तर नेतानेत्रीहरूलाई बिरामी हुँदा उपचार खर्च बापत लाखौंलाख सरकारबाट वितरण गरिन्छ, गरिब जनताका छोरारछोरी बिरामी हुँदा एक पैसा पनि सरकारले दिन्दैन, पाउँदैन यसरी सबै बराबर भन्छौं तर नेतानेत्रीहरूसँग जनता बराबर छैनन् ।

♣ हामी पत्रपत्रिका खबर तथा विचार विमर्श भएको पढ्नलाई पढ्छौं तर आज सबैजसो ठूला ठूला पत्रपत्रिकाहरूमा विचार विमर्शसट्टा सानो तिनी कुराहरूको फोटोहरू र विज्ञापनको कुराहरू पाउँछौं, यसरी पत्रपत्रिकाहरूमा स्वतन्त्र विचारका कुराहरू पाउनुको सट्टा फोटो पत्रकारिता र रक्सी, चुरोट, होटेल, रेष्टुरेण्टहरूको विज्ञापनबाट पैसा कमाउने भएका छौं । अचेल सबै पत्रपत्रिकाहरू न्युजपेपर नभई फोटो पत्रकारितामा परिणत भइसकेका छन् ।

♣ हामी नेपालीहरू कसैको अण्डरमा छैनौं भन्छौं तर ५० प्रतिशतभन्दा बढी नेपालीहरू भारतीय र विदेशीहरूको नोकर, नोकरीदार भइसकेका छौं ।

♣ हामी भन्छौं सामाजिक व्यवस्था राम्रो र न्यायपूर्ण हुनुपर्दछ तर हाम्रो समाजमा गरिब भक्त गरिब धनी भक्त धनी हुँदैछन् ।

♣ हाम्रो सरकार भन्छ हाम्रो देशमा पानी छ तर सरकारले जनतालाई शुद्ध पानी पिलाउन सकेको छैन र जनताले ट्याङ्करको पानी किनेर खानुपर्दछ ।

♣ हामी भन्छौं विकासमा गुरुभन्दा चेला राम्रो हुनुपर्दछ तर हामीकहाँ गुरुजस्तो पनि चेलाहरू राम्रो छैनन् ।

♣ हामी केमेष्ट्री पढाउँछौं देश विकास होस् भन्छौं तर हाम्रा केमेष्ट्रीका विद्यार्थीहरू देश विकासभन्दा जागीर खाने पैसा कमाउन विदेश भाग्नमा मात्र लाग्छन् ।

♣ हामी हाम्रो विद्यार्थीहरूले केमेष्ट्री राम्रो सिकोस् भनेर पढाउँछौं तर हाम्रा विद्यार्थीहरू राम्रोभन्दा पनि एम.एस.सी., पी.एच.डी

डिग्री पाए पुग्छ भनेर लागेका हुन्छन् ।

♣ हाम्रो देशमा केमेष्ट्रीको ज्ञान जरुरत छ भनेर एम.एस.सी. केमेष्ट्रीपछि टी.यु. मा मात्र पढाइन्छ तर हाम्रा शिक्षा माफियाहरूले जरुरतको सट्टा एम.एस.सी. केमेष्ट्रीबाट राम्रो आम्दानी हुँदैन भनेर कुनै पनि नयाँ खुलेका विश्वविद्यालयहरू र ईन्स्टीच्यूटहरूमा पढाइँदैन ।

♣ हाम्रा राजनीतिक नेताहरू भाषण गर्दा जनताका सेवा गर्न आएका हौं भन्छन् तर उहाँहरू जनता सेवाको नाममा मन्त्री, प्रधानमन्त्री बन्ने राजनीतिमा लागेका हुन्छन् ।

♣ हाम्रा चलाख दाजुभाइहरू काम गरेर खानुपर्छ भन्छन् तर उनीहरू भने काम गर्नु सट्टा केही कुरा पाइन्छ भनी नेताहरूको पछि लागेर सेवा गरेर हिँडेका हुन्छन् ।

♣ हामी नेपालीहरू एक से एक अरुभन्दा आफूलाई जान्ने सुन्ने बुद्धिमान भनी हिँड्छौं तर राम्रो काम गर्ने अरु सोझा मानिसहरूलाई मुख्र भनी ठान्छन् र हेला गर्छन् ।

♣ हामी नेपालीहरू आपसमा राम्रो मेलमिलाप हुनुपर्दछ भन्छौं तर ठूला व्यक्तिहरूले सानाहरूलाई र बलियोले निबलियो व्यक्तिलाई थिचोमिचो गरी अन्याय गर्ने गर्दछौं ।

यस्तो सब देखावटी मात्रको भुटो विकासको कारण सच्चा विकास नभएकोले हो । सच्चा विकासको लागि देशमा औद्योगीकरण हुनुपर्छ । औद्योगीकरणको लागि मुख्य आधारशीला नै केमेष्ट्री र केमिकल इञ्जिनियरिङ्ग हुन् । त्यसको लागि देशमा सुहाउँदो विज्ञान प्रविधि ईनोभेसन्स जरुरत पर्छ । त्यसैले मैले तलका दुई वटा साना पुस्तकहरू लेखिदिएको छु-

१) केमेष्ट्री फोर सस्टेएननेबल डेभलोपमेन्ट अफ नेपाल

२) ‘अन्डरस्ट्यान्डिङ्ग साइन्स एण्ड टेक्नोलोजी अ्यास अ स्ट्रेटेजी टु व्युल्ड प्रोसपिरियस नेपाल’

उपरोक्त पुस्तकहरू पढ्नुहोस् र राम्रो बुझ्नुहोस्, सच्चा विकासको आधारशिला थाहा हुन्छ । सबैमा यो मेरो विनम्र अनुरोध छ ।

हाम्रो केमेष्ट्री पढाई पनि उपरोक्त आधारशिला सुहाउँदा हुनुपर्छ भन्ने लाग्दछ ।

तारकेश्वरमा महिला मेला सम्पन्न

तारकेश्वर । नेपाल क्रान्तिकारी महिला संघ तारकेश्वर नगर समितिको आयोजनामा मनमैजुमा महिला कार्यकर्ता भेला मंगलबार सम्पन्न भयो ।

नेपाल क्रान्तिकारी महिला संघ केन्द्रीय समितिको

अध्यक्ष रेविना ङंगोललगायतले बोल्नुभएको थियो ।

नेपाल क्रान्तिकारी महिला संघ केन्द्रीय समितिको

आयोजनामा यही २५ गते (८ मार्च) राजधानीस्थित प्रज्ञा प्रतिष्ठानमा १०७ औं अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवस कार्यक्रम हुनेभएको छ ।

महिलाहरुद्वारा.....

२००७, ०४६ र ०६३ सालको परिवर्तनपछि बनेको सरकार पूँजीवादी सरकार भएको बताउँदै उहाँले गणतन्त्रसम्म पुग्दा पनि सर्वसाधारण जनताको जीवन कष्टकर भइरहेकोले समाजवादी क्रान्तिको लागि सबै तयार हुनुपर्ने बताउनुभयो ।

ने क्रामहिलासंघ काठमाडौं जिल्ला समितिका अध्यक्ष रेविना ङंगोलले महिलाहरूमा जागरुक ल्याउन कार्यक्रमले सहयोग गर्ने बताउनुभयो । आयोजक समितिका सदस्य राममाया श्रेष्ठको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा सृष्मा महर्जनले पनि बोल्नुभएको थियो ।

विद्यालय सुधार र व्यवस्थापन विषयक कीर्तिपुर माविमा अन्तरक्रिया शिक्षकको जिम्मेवारी बोध र विद्यार्थीको प्रगति आवश्यक

कीर्तिपुर । विद्यालयको सुधारको लागि शिक्षकहरूमा जिम्मेवारी बोध र विद्यार्थीहरूको गुणस्तरीय नतिजामा प्रगति हुन आवश्यक छ, उक्त भनाई कीर्तिपुर माध्यमिक विद्यालयद्वारा फागुन १३ गते शुक्रबार आयोजित 'विद्यालय सुधार र व्यवस्थापन' विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रममा काठमाडौं जिल्ला शिक्षा कार्यालयका उप-जिल्ला शिक्षा अधिकारी देविरञ्जन हुमागाईले भन्नुभएको हो ।

वहाँले विद्यालयको सम्पति भनेको विद्यार्थीहरू हुन् । सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीको नतिजाले विद्यार्थीहरूको संख्यामा बृद्धि हुने भएकोले व्यवस्थापन पक्षबाट चिन्तनमनन् गर्नुपर्ने बताउनुभयो । नेपाल सरकारका पूर्व सचिव उद्धव बास्कोटाले विद्यालयमा योग्य शिक्षकहरूबाट आफ्नो जिम्मेवारी बोध गरी सबैसँग समन्वय हुनुपर्ने बताउनुभयो । व्यवस्थापन पक्षले शिक्षक र विद्यार्थीको निगरानी गरी आवश्यक निर्देशन दिनुपर्ने बताउनुभयो ।

त्रिविका पूर्व उपकुलपति प्रा.डा. हिराबहादुर महर्जनले विद्यालयमा शिक्षक, विद्यार्थी र अभिभावकको हितमा ध्यानमा राखी राजनीति गर्नुपर्ने

बताउँदै शिक्षक र व्यवस्थापन समितिका आफ्नो छोराछोरीलाई सरकारी विद्यालयमा पठाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका सल्लाहकार एवं शिक्षाविद् प्रा.डा. रामकृष्ण महर्जनले विद्यालयको सुधार गर्न जनमानसमा विश्वास जित्न सक्नुपर्ने र शिक्षकहरूले आफ्नो बच्चाहरू विद्यालय राख्नुपर्ने बताउनुभयो ।

आफू पनि यही विद्यालयको विद्यार्थी भएकोले हिजो हामीलाई उत्पादन गर्न सक्नेले

अहिले किन सकिदैन भन्नुभयो । विद्यालय र व्यवस्थापन पक्षले सहयोगीको हात समेट्न चनाखो हुनुपर्ने बताउनुभयो ।

प्रा.डा. शिवशरण

महर्जनले विद्यालयको प्रगति गर्न शिक्षकहरूको सामूहिक एकरूपता र समन्वय हुनुपर्ने बताउनुभयो ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष रेणुलाल महर्जनको सभाध्यक्षमा भएको कार्यक्रममा विद्यालयका प्रधानाध्यमक बन्नी प्रसाद खनालले कार्यक्रमको औचित्यबारे प्रष्ट पार्नुभएको थियो भने रुद्र बहादुर प्रतिष्ठानका अध्यक्ष रविन्द्र बहादुर प्रधान, कीर्तिपुर नपा शिक्षा समितिका संयोजक शम्भुराम महर्जन, विद्यालयका पूर्व विद्यार्थी एवं अधिवक्ता राजु बस्न्यात, अभिभाव शिक्षक संघका अध्यक्ष सीता घिमिरे दाहाल, शहीद स्मारक कलेजका प्रिन्सिपल मिलनमान महर्जनले पनि विद्यालयको सुधारबारे बोल्नुभएको थियो ।

ज्येष्ठ नागरिक सेवा केन्द्रमा बुद्धको प्रतिमा

पाँगा । ज्येष्ठ नागरिक सेवा केन्द्र पाँगा लाछी नास च:मा बुद्धको प्रतिमा थापना गरेको छ । निर्मल बुद्धभूमि बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.को छैठौँ वार्षिक दिवसको अवसरमा बुद्धको प्रतिमा हस्तान्तरण गरिएको थियो । शनिबार भएको

कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि सुलक्षण कीर्ति विहारका प्रमुख भिक्षुणी डा. अनुजा गुरुमाद्वारा सो प्रतिमा अनावरण गरिएको थियो ।

सेवा केन्द्रका अध्यक्ष दुर्गा महर्जनको सभाध्यक्षमा भएको कार्यक्रममा सचिव हरिदेवी महर्जन, श्रीकीर्ति विहारका पूर्णमान महर्जन,

न्हगु ज्येष्ठ नागरिक क्लवका अध्यक्ष एवं केन्द्रका सल्लाहकार इन्द्रमान महर्जनले पनि बोल्नुभएको थियो ।

बुद्ध पूजापछि सेवा केन्द्रका ज्येष्ठ नागरिकलगायत सहभागीलाई भोजन गराएको थियो ।

केस्समा फिनल्याण्डका शिक्षाप्रेमीको सहयोग

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर इङ्गलिस बोर्डिङ्ग स्कुल ट्याङ्गलाफाँटका विद्यार्थीहरूलाई फिनल्याण्डका शिक्षाप्रेमी मिलिया सरमण्ड (Miliya Sermond) द्वारा शैक्षिक, लुगा, कपडा, खेलौना सहयोग गरेको छ ।

फिनल्याण्डबाट प्रत्येक वर्ष नेपाल भ्रमणको क्रममा केस्स स्कुलमा पुगी सहयोग गर्दै आइरहेको विद्यालयका प्रिन्सिपल कृष्णमान डंगोलले सहिदलाई बताउनुभयो ।

४ वर्षदेखि कक्षा १-७ सम्मका विद्यार्थीहरूलाई स्टेसनरी सामग्री, लुगा, खेलौना र चकलेट वितरण गर्ने क्रममा गएको आइतबार पनि वितरण भयो ।

शिक्षाप्रेमीले स-साना नानीहरूलाई सपिङ्गको व्यावहारिक

शिक्षा पनि दिने गरेको छ ।

सोमबार पुल्चोक भाटभटेनीमा सुपरमार्केटमा २५ जना विद्यार्थीहरूलाई सपिङ्गको लागि लगेको थियो ।

स्मरणीय छ, त्यस

विद्यालयमा कक्षा २-७ सम्मका विद्यार्थीहरूलाई चाइनिज भाषा चाइनिजहरूबाट सिकाउँदै आइरहेको छ ।

नेपालभाषा साहित्य गोष्ठी सम्पन्न

ज्यापू महागुथी कीर्तिपुरको आयोजनामा फागुन १६ गते मंगल माविमा नेपालभाषा साहित्य गोष्ठी सम्पन्न भयो ।

गोष्ठीको उद्घाटन ज्यापू महागुथीका केन्द्रीय अध्यक्ष राजुभाई जकमीले सुकुण्डामा बत्ती बाली गर्नुभएको थियो । त्यसक्रममा वहाँले नेपालभाषा साहित्यको विकासको लागि साहित्य गोष्ठी नियमित गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

त्रिवि नेपालभाषाका प्रमुख प्रा.डा. चन्द्रमान बज्राचार्यले साहित्य आमूल परिवर्तनको लागि हुनुपर्ने बताउनुभयो ।

कार्यक्रमका संयोजक अर्जुन महर्जन नेपामीको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा समालोचक पूर्ण ताम्राकार, नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दव्का केन्द्रीय अध्यक्ष श्रीकृष्ण महर्जन, प्रयागमान प्रधान, दाफा बाजा गुरु गोविन्द महर्जन, गुथी कीर्तिपुरका अध्यक्ष

नजरराम महर्जन, सचिव सरलगोपाल महर्जनलगायतले बोल्नुभएको थियो ।

गोष्ठीमा २२ वटा साहित्य पनि वाचन गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा नेपालभाषाका चर्चित साहित्यकार, नाटककार एवं निर्देशक रामेश्वर नकमीको दु:खद निधन भएकोमा एक मिनेट मौन धारण गरी श्रद्धाञ्जली व्यक्त गरेको थियो ।

धुलोधुवाँले स्वास्थ्यमा पार्ने असर

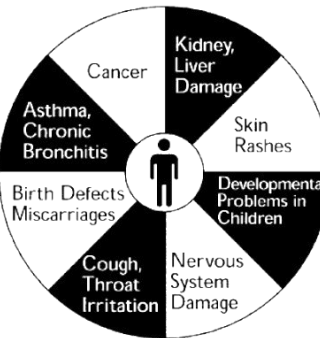
डा. अशेष दुंगाना, पल्मोनोलोजिस्ट, वीर अस्पताल

राजधानीका सडक निस्किसक्नु भएका छन् अहिले । धुलोले कुहिरिमण्डल छन् सडक र आसपास । शहरीकरणले वायु प्रदूषण बढ्दो छ । मानव स्वास्थ्यमा बढिरहेका नयाँ जोखिममा पर्छन्, धुवाँधुलो । यसअघि श्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोग र फोक्सोको क्यान्सर गराउनमा चुरोटको सेवन र फ्याक्ट्रीको प्रदूषण प्रमुख मानिन्थ्यो । अर्थात् चिकित्सकीय हिसाबले आजभन्दा २०-२२ वर्षअघि सडकको धुलोधुवाँलाई मानव स्वास्थ्यमा हानी पुऱ्याउने तत्वका रूपमा लिइँदैन्थ्यो । तर, अहिलेको वातावरणीय प्रदूषणलाई मानव स्वास्थ्यका लागि नयाँ मात्रै होइन, ठूलो समस्याका रूपमा लिन थालिएको छ ।

अहिले काठमाडौंको धुलोधुवाँले मानव स्वास्थ्यमा पार्ने असर दैनिक चारदेखि पाँचवटा चुरोट सेवन गरे बराबर रहेको एक तथ्याङ्कले देखाएको छ । त्यसैले अहिलेको धुलोधुवाँ चुरोटको धुवाँ जतिकै हानिकारक बन्दै गएको छ ।

हामीले श्वासप्रश्वासका क्रममा लिने गरेको अक्सिजनका माध्यमबाट धुलोधुवाँका हानिकारक कण पनि शरीरभित्र पसिरहेका हुन्छन् ।

वातावरणमा हानिकारक तत्व कति छ भनेर 'पिएम २.५' बाट नापिन्छ । विश्व स्वास्थ्य संगठन (डब्ल्यूएचओ) को मापदण्ड अनुसार पिएच २.५ बाट मापन गर्दा २५ भन्दा बढी हुनु हुँदैन । त्यो भन्दा बढी भयो भने स्वास्थ्यका लागि वातावरण प्रतिकूल रहेको मानिन्छ । हाम्रो सरकारी मापदण्डले चाहिँ

पिएच २.५ लाई ४० सम्म स्वीकार गरेको छ । तर, अहिले काठमाडौं, चितवन लगायत मुख्य सहरमा वायु प्रदूषणको मापन 'पिएच २.५' एक सय ५० कटेको छ । यस हिसाबले मानव स्वास्थ्य अनुकूलभन्दा पाँच गुणा बढी प्रदूषण सहरि वातावरणमा भेटिन्छ । विशेष गरी बिहान ९ देखि १२ र साँझ ४ देखि ५ बजे प्रदूषणको मात्रा उच्च रहन्छ ।

वायु प्रदूषणका कारण श्वासप्रश्वास सम्बन्धी समस्या लिएर अस्पताल आउने बिरामी बढिरहेका छन् । धुलोधुवाँका कारण श्वासप्रश्वास मात्रै होइन, छालासम्बन्धी विभिन्न रोग पनि लाग्छन् । आँखा पाक्ने समस्या आउँछ । गर्भवती महिलाको श्वासप्रश्वासमा समस्या आई गर्भलाई पनि असर पर्ने हुन्छ । धुलोधुवाँले श्वाप्रश्वास सम्बन्धी दीर्घ समस्या (सिओपिडी), फोक्सोको क्यान्सर जस्ता प्राणघातक रोगको जोखिम बढाइरहेको छ ।

श्वासप्रश्वासका दीर्घरोगीहरूलाई यसको असर अझ बढी पर्छ । उनीहरूलाई पटक-पटक निमोनिया हुने गर्छ । कतिपयले प्रयोग गरिरहेको औषधि

प्रभावहीन बन्न सक्छ । धुलोधुवाँको सबैभन्दा जोखिम बालबालिका, रोग प्रतिरोधी क्षमता कमजोर भएका व्यक्ति, वृद्धवृद्धा र गर्भवतीलाई हुन्छ । एक स्वस्थ व्यक्तिमा खोकी लगातार लागि रह्यो र खकार धेरै बन्न थाल्यो भने धुलोधुवाँको असर भनेर बुझ्ने हुन्छ ।

काठमाडौंमा अहिलेको अवस्थामा श्वासप्रश्वासका दीर्घ रोगीले सकेसम्म घरबाहिर ननिस्कनेको राम्रो । यतिबेला काठमाडौंका सडक र खुला ठाउँ शारीरिक व्यायामका लागि उपयुक्त छैनन् । किनभने व्यायाम गर्दा श्वासप्रश्वास बढी लिनुपर्ने भएकाले हावामा रहेका हानिकारक तत्व शरीरभित्र पुग्ने सम्भावना पनि बढी हुन्छ ।

घरबाहिर निस्कँदा सावधानीका उपाय अनिवार्य अपनाउनुपर्छ । विशेष गरी मास्क लगाएर मात्रै खुला सडकमा निस्कनु राम्रो हो । साना स्कुले नानीहरूलाई स्कुल लैजाँदा र ल्याउँदा मास्क लगाइदिनुपर्छ । बच्चाहरूको स्कुल जाने र आउने समय नै वायु प्रदूषणका हिसाबले सबैभन्दा खराब समय हो ।

जताजतै खनिएका सडक, त्यसबाट निस्कने प्रशस्त धुलो, सुक्खा मौसम र यातायात प्रदूषणले काठमाडौंमाथिको वातावरण अत्यासलाग्दो छ । वायु प्रदूषण नियन्त्रणका लागि प्रभावकारी कदम चालिएन भने, अस्पतालहरूमा श्वासप्रश्वासका बिरामी थेगिनसक्नु नहोलान् भन्न सकिन्छ ।

- स्वास्थ्य खबरपत्रिका

कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालयको

सिलबन्दी दरभाउपत्र आह्वान सम्बन्धी सूचना

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०७३/११/२०)

यस कीर्तिपुर नगरपालिकाको चालू आ.व. ०७३/०७४ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम अन्तर्गत स्वीकृत देहायका योजनाहरू टेक्काद्वारा गर्नु परेकोले ईच्छुक सम्बन्धित कार्यको अनुभवी, रजिष्टर्ड निर्माण व्यवसायीहरूबाट चालू आर्थिक वर्षका लागि नविकरण भएको इजाजत पत्र, स्थायी लेखा नम्बर दर्ता प्रमाण पत्र एवं मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाण पत्र, व्यवसाय कर प्रमाण पत्र लगायत अन्य आवश्यक कागजातहरू समेत संलग्न गरी देहाय बमोजिम सिलबन्दी दरभाउपत्र पेश गर्नुहुन आह्वान गरिन्छ ।

- १) दरभाउपत्र फाराम खरीद गर्नेको लागि निर्माण व्यवसायी आफै वा अधिकृत वारेसनामा सहितको व्यक्ति उपस्थित हुनुपर्नेछ ।
- २) सिलबन्दी दरभाउपत्र निम्नानुसार मिति, समय र स्थानमा खरीद गरी दर्ता गरी सक्नुपर्नेछ । दर्ता भएका सिलबन्दी दरभाउपत्रहरू निजको वारेसको उपस्थितिमा नगरपालिका कार्यालयमा खोल्नेछ । निजहरू उपस्थित नभएमा पनि सिलबन्दी दरभाउपत्र खोल्न कुनै बाधा पर्नेछैन ।
- ३) तोकिएको मितिमा बिदा परेमा बिदाको मोलपल्ट (कार्यालय खुलेको दिन) दरभाउपत्र फाराम खरीद गर्ने, पेश गर्ने तथा खोल्ने कार्य हुनेछ ।
- ४) सिलबन्दी दरभाउपत्र दायरिला दर्ता आफूले कबुल गरेको दर अंक र अक्षरमा स्पष्ट लेखी खानको बाहिरपट्टी कामको नाम लेखी प्रष्ट बुकिने छाप लगाई सिलबन्दी गरी दायरिला गर्नुपर्नेछ । अंक र अक्षरमा लेखिएको दररेट फरक पर्न गएमा अक्षरमा लेखिएको दरलाई मान्यता दिइनेछ ।
- ५) सिलबन्दी दरभाउपत्र साथ कबुल गरेको अंकको २.५ प्रतिशत (अठ्ठाई प्रतिशत)ले हुने रकम धरोटीको रूपमा नेपाल राष्ट्र बैंक शाखालीमा रहेको यस नगरपालिकाको धरोटी खाता नं. १२०४७०३-००१-०३०-५२४ मा जम्मा गरेको सकल बैंक मौचर वा मान्यता प्राप्त बाणिज्य बैंकले जारी गरेको कम्तीमा ७५ दिन मान्य अवधि भएको बैंक जमानत (बैंक ज्यारेन्दी) संलग्न भएको हुनुपर्नेछ ।
- ६) दरभाउपत्रमा मूल्य अभिवृद्धि कर बाहेकको दररेटमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
- ७) दरभाउपत्र सम्बन्धी विस्तृत सूचना यस नगरपालिकाको सूचना पाटीमा टाँस गरिएको छ ।
- ८) दरभाउपत्र सम्बन्धी अन्य कुनै पनि कुरा बुझ्नुपरेमा बिदाको दिन बाहेक कार्यालय समयमा योजना शाखा/खरिद ईकाई वा फो.नं. ८३३२२०५ मा सम्पर्क राख्न सकिनेछ ।
- ९) दरभाउपत्र स्वीकृत गर्ने, नगर्ने, आंशिक रूपमा स्वीकृत गर्ने सम्पूर्ण अधिकार यस नगरपालिका कार्यालयमा सुरक्षित रहनेछ ।
- १०) यसमा उल्लेख भए देखि बाहेकका कुराहरूको हकमा प्रचलित कानून अनुसार हुनेछ ।

तपसिल

सि. नं.	कामको विवरण	दरभाउपत्र खरीद गर्ने अन्तिम मिति, समय र स्थान	दरभाउपत्र पेश गर्ने अन्तिम मिति, समय र स्थान	दरभाउपत्र खोल्ने मिति, समय र स्थान	दरभाउपत्र फाराम खरीद मूल्य (पछि फिर्ता नहुने)
१)	सागल - सल्यानस्थान ओरालो सडक ढलान	प्रथम पटक प्रकाशित मितिले १५ औं दिन कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालय	१६ औं दिन, दिनको १२:०० बजे सम्म कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालय	१६ औं दिन, दिनको ५:०० बजे, नगरपालिका कार्यालय	रु.३००८